

**Тарҷуман
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**



Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизаҳуллоҳ таъоло

الحمد لله
الذي هدانا لهذا
ما كنا لنهتدي لولا
هدى الله لنا

Дарси нуздаҳум

**Мавонези шинохт; Тақлид
аз олимон (3)**

Саҳ 56 то 59

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимони (3)

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

Дар дарси қабли рӯшан шуд ки тақлид аз олимони ба маънои пайравӣ аз гуфта ва кардаи онон бидуни далил, ақлан ҷойиз нест ва ин ба маънои он аст ки шаръан низ наметавонад ҷойиз бошад; Чун борҳо рӯшан шуд ки шаръ ва ақл аз як маншаъ ношӣ шудаанд ва қаҳран бо ҳам мунофоте надоранд; Чунонки оёти фаровоне дар Қуръон, ба нафӣи тақлид аз дигарон ба таври ом ва тақлид аз олимони ба таври хос мепардозанд; Монанди ояте ки мефармояд: **﴿إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوْا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ﴾** * وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّا كُنَّا نَسْتَبْرَأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّأُوا مِنَّا كَذَلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ خَسْرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ (Бақара/166 ва 167); <<Чун касоне ки пайравӣ шуданд аз касоне ки пайравӣ карданд бароъат меҷуянд ва азобро мебинанд ва дасташон аз асбоб кӯтоҳ мешавад ва касоне ки пайравӣ карданд меғӯянд: Кош барои мо бозгаште буд то аз онон бароъат ҷӯйем, ҳамон тавр ки онон аз мо бароъат ҷустанд! Ин гуна Худованд аъмоли ононро ҳасратхое бар онон қарор медиҳад ва онон аз оташ берун нахоҳанд шуд>>! Рӯшан аст ки манзур аз <<Пайравӣ>> дар ин оя, пайравӣ бидуни далил дар дин аст ки <<Тақлид>> ном дорад; Чунонки дар ояи дигаре омадааст: **﴿اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ إِلَيْنَا﴾** مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ (Аъроф/3); <<Аз чизе пайравӣ кунед ки аз ҷониби Парвардигоратон бароятон нозил шуд ва аз сарпарастоне ҷез он пайравӣ накунад! Андаке мутазаққир мешавад>>! Аз ин рӯ, ривоёти машҳур ва фаровоне аз салаф расидааст ки нишон медиҳад онон тақлид дар динро ҷойиз намедонистанд ва ҳатто аз тақлиди ҳудашон боз медоштанд; То ҷойе ки аз муқаллид бо унвони <<Аъимма>> ёд мекарданд ки унвонӣ таҳқиромез ба маънои касе буд ки дини ҳудашро аз ин ва он мегирад. Бисёрӣ аз уламои бузург ҳам кутуб ва расоъили дар нафӣи тақлид навиштаанд ва далоили бисёриро дар онҳо ҷамъ кардаанд ва бисёрӣ аз уламои мутақаддими фариқайн ошкоро ба ҳурмати тақлид фатво додаанд; Чунонки масалан Абу Ҳанифа ва Абу Юнус мегуфтанд: <<Барои ҳеҷ кас ҷойиз нест ки сухани моро бипазирад то он гоҳ ки бидонад онро аз кучо овардаем>> ва Молик ибни Анас мегуфт: <<Ман башарӣ беш нестам ки мумкин аст хато кунад ё дуруст бигӯяд, бинобарин

Мавонегӣ шинохт; Таклид аз олимони (3)

ба назари ман нигоҳ кунед ва ҳар чӣ бо китоб ва суннат мувофиқ будро бигиред ва ҳар чӣ мувофиқ набудро вогузоред>> ва Шофегӣ мегуфт: <<Ҳар гоҳ ба ҳадиси саҳиҳе даст ёфтед сухани манро ба паҳнаи девор бикӯбед>> ва Аҳмад ибни Ҳанбал низ ҳамин назарро дошт (барои огоҳӣ аз ин гузоришҳо, нигоҳ кунед ба: Ибни Қайюм, Ёлмул муваққъин, ҷ2, с135 то 201). Аз миёни аҳли ташауъ низ олимони бузурге монанди Абул Салоҳ Ҳалабӣ соҳиби <<Ал-Кофӣ фийл фикҳ>> ва Абул Макорим ибни Зухра соҳиби <<Ғуниятун нузуъ>> ва бисёри аз муҳаддисони машҳур, ба вучуби иҷтиҳод бар ҳамаи мардум ва адами кифояти таклид дар бораи аҳкоми шаръӣ фатво додаанд ва ручӯи мустақим ба оёт ва ривоётро барои ҳамагон зарурӣ донистаанд ва гуфтаанд ки ҳаргоҳ насли қатъӣ барои шинохти як ҳукми шараъӣ вучуд надошта бошад, дар мавриди манофеъ, асли ибҳо ва дар мавриди зарар, асли ҳурмат қобили истинод аст (нигоҳ кунед ба: Муҳаммад ибни Маккӣ маъруф ба Шаҳиди аввал, Зикрул шиъа, ҷ1, с41). Балки аз татаббуъ дар мутуни мӯътабар ва қадимии Исломи ба даст меояд ки мутақаддимини аҳли илм аз ҳамаи мазоҳиб, бар адами ҷавози таклид дар бораи ақоид ва аҳкоми Исломи, иҷмоъ доштанд ва лузуми иттибоъи далилро дар ҳамаи маворид мусаллам ва мафруғунанҳ медонистанд, то инки мутаъаххирини кам илм ва пуридаъ аз роҳ расиданд ва ба пайравӣ аз ҳавои нафс ва бар ҳилофи ҳукми ақл ва шаръ, заҳмати таҳқиқро аз дӯши худ бардоштанд ва таклидро кофӣ донистанд ва он қадар дар ин ҳатои бузург пеш рафтанд ва маҳкам шуданд ки вақте имрӯз устозонал Мансур ононро ба бозгашт ба усули нахустин даъват мекунад ва аз таклид дар дин боз медорад, таъаҷҷуб мекунад ва мепиндоранд ки эшон аз як кори одди наҳӣ мекунад!! Ин манро ба ёди қиссаи марде меандозад ки вориди қария шуд ва дид ки аҳли он ҳамагӣ ба бемории хориш мубтало ҳастанд, то ҳаде ки ҳамвора худро меҳоронанд ва ба қадри бо ин кор унс гирифтаанд ки мепиндоранд як кори одди аст! Мард ба сабаби дилсӯзи ва хайрхоҳӣ аз онон хост ки ҳудашонро муъолиҷа кунанд, вале онон бо таъаҷҷуб ба ӯ гуфтанд ки рафторашон одди аст ва ин ӯст ки ғайри одди рафтор мекунад ва бояд ҳудашро аз бемории <<Наҳорондан>> муъолиҷа кунанд! Ин гуна аст ки Исломи ба кулӣ ворона шуда ва арзишҳо ҷойи худро ба зидди арзишҳо додааст; То ҳаде ки даъват кунандагон ба сӯй арзишҳои ноб ва асили Исломи монанди устозонал Мансур, маҳкум ва мазмум ва мудофеъони зидди арзишҳои бебунёд ва бидъатомез монанди ин

Мавонегӣи шинохт; Таклид аз олимони (3)

мукаллидони мутаъассиб ва чашм ва гӯш баста, мӯхтарам ва муъаззам шудаанд! Инно Лиллоҳи ва инно илайҳи роҷиъун!

Аммо яке дигар аз инҳирофоти эҷод шуда дар миёни мусалмонон ки ба назар мерасад марҳалаи тақомул ёфтае аз тақлид бошад, эътиқод ба <<Вилояти мутлақаи фақиҳ>> аст. Манзур аз <<Вилоят>> авлавияти шаръӣ барои тасарруф дар корҳои дигарон аст ва манзур аз <<Мутлақа>> адами маҳдудияти он ба қазоват, ифто ва умури ҳасабия (монанди ҳимоят аз бе сарпараст ва идораи амволи афроди мафкудул аср) ва шумули он бар ҳамаи мавзӯоти иҷтимоӣ аз ҷумла ҳукумат ва чи басо аҳкоми шаръӣ аст ва манзур аз <<Фақиҳ>> касе аст ки дар асари таҳсили улуми динӣ, ба дараҷаи <<Иҷтиҳод>> расидааст. Вилояти мутлақаи фақиҳ бо ин маъно, як дидгоҳи шоззи фақиҳӣ аст ки ақаллияте аз фуқаҳои шиъа дар садаи ахир матраҳ кардаанд ва мавриди истиқболи бисёри аз аввоми шиъа қарор гирифтааст, вале бештари фуқаҳои шиъа монанди соири фуқаҳои мазоҳиби Исломӣ, онро мардуд шумурдаанд ва таъкид кардаанд ки чунин вилояте аз мухтассоти маъсум аст ва исботи он барои ғайри маъсум ба таъбири Шайхи Ансорӣ дар китоби Макосиб, <<Хор дар хирман кӯбидан аст>>. Устозунал Мансур низ дар ин баҳши аз китоби шарифи <<Бозгашт ба Ислом>>, ба муносибати сухан дар бораи тақлид аз олимони, дар ҳудуди ду саҳифа, аз <<Вилояти мутлақаи фақиҳ>> сухан ба миён меоварад ва онро аз лиҳози ақлӣ <<Ғайри мумкин>> мешуморад ва ҳам аз ҷиҳати мабной ва ҳам аз ҷиҳати коркардӣ ба нақд мекашад ва таҳти унвони)

[Адами имкони вилояти мутлақаи фақиҳ]

(мефармояд:) **Ба илова** (яъне афзун бар тақлид аз олимони дар аҳкоми шаръӣ ки чавози он собит нашуд, балки адами чавози он собит шуд), **гурӯҳе аз онон** (яъне мусалмонон) **дар кишварҳое монанди Эрон** (ки гавҳораи парвариш ва тарвиҷи ин назария аст), **дар бораи олимони худ ғулув** (яъне зиёдагӯӣ ва ифрот) **мекунанд ва онҳоро** (ки дар воқеъ инсонҳои оддӣ бо як микдор маълумоти бештар дар бораи аҳкоми шаръӣ ҳастанд) **ғумоштагонӣ аз ҷониби Худо** (ба насби ом) **ва сарпарастоне монанди Паёмбар** (яъне дорои вилоят ва ихтиёроти он Ҳазрат) **медонанд ва монанди Худо ва Паёмбар фармон мебаранд** (ба ин тартиб ки итоъат аз онҳоро монанди итоъат аз Худо ва Паёмбар воҷиб медонанд ва

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимони (3)

ин рӯйкарди номаъкуле аст ки ҳар кас бо онон муъошират дошта бошад, дар онон мебинад); **Чунон яахудиён ки Худованд** (чунин рӯйкарди номаъкулери ба онон нисбат дода ва) **дар бораи онон фармудааст:** ﴿اتَّخَذُوا¹ <<Олимон ва роҳибони худро Худовандгороне чуз Худованд гирифтанд>>; Бо таваҷҷуҳ ба инки онон мусалламан (чунонки аз торих ва ақоидашон маълум аст) **барои олимони худ намоз нагузориданд ва рӯза нагирифтанд** (яъне ин тавр набуд ки ба ҷойи Худованд, барои тақарруб ба фалон олим намоз бигзоранд ё рӯза бигиранд), **балки аз онҳо ба ҷойи Худованд** (яъне монанди Ё бидуни чуну чаро) **итоъат карданд** (ва гуфтанд ки итоъат аз фалон олим, итоъат аз Худованд аст) **ва ин ширке буд ки бар онон пӯшида буд** (ширк буд ба ин хотир ки итоъат аз ғайри Худованд монанди Худованд, ширки ба Худованд аст ва бар онон пӯшида буд ба ин хотир ки агар ба онон мегуфти шумо барои Худованд шарик гирифтаед инкор мекарданд ва мегуфтанд ки мо муваҳҳид ҳастем). **Дар ҳоле ки мусалламан** (яъне ҳамон тавр ки ҳама таслим ҳастанд ва қабул доранд) **олимони мусалмон, ҳарчанд** (аз лиҳози ахлоқӣ) **солеҳ бошанд, аз гуфта ва кардаи нодуруст маъсум нестанд** (ва лағзиши онҳо дар гуфтор ва кирдор мумкин аст ва воқеъ шудааст) **ва ин чизе аст ки худ ба он иқрор доранд** (ҳар чанд дар ҳоли ҳозир бархӣ аз онҳо ба қадре тахти таъсири тамаллуқҳо ва ҷоплусиҳои мардуми авом қарор гирифтаанд ва мағрур ва мутақаббир шудаанд ки ба хатоҳои худ иқрор намекунанд ва ҳозир ба удул аз иштибоҳоташон намешаванд, вале бо ин ҳол агар инсонӣ шучоъ ва аз ҷон гузаштае дар баробарашон бархезад ва аз онҳо суъол кунад ки оё шумо аз гуфта ва кардаи нодуруст, маъсум ҳастед? Бидуни шак посух медиҳанд ки на) **ва бо ин васф, наметавонанд гумоштағони Худо ва сарпарастоне монанди Паёмбар бошанд; Чароки Худо ва Паёмбар, аз гуфта ва кардаи нодуруст** (ва мунофӣ бо шаъни ҳидояти мардум) **маъсуманд** (ва табъан касе метавонад гумоштае аз ҷониби Худо ва сарпарасте монанди Паёмбар бошад ки монанди он Ҳазрат аз гуфта ва кардаи нодуруст ва мунофӣ бо шаъни ҳидояти мардум маъсум бошад то итоъат аз ӯ боъисӣ гуфта ва кардаи нодуруст нашавад) **ва рӯшан аст ки итоъат аз маъсум** (яъне Худо ва Паёмбар) **бо итоъат аз ғайри маъсум** (яъне фақиҳ) **мунофот меёбад; Бо таваҷҷуҳ ба инки муҳолифати гуфта ва**

1 . Тавба/ 31.

Мавонегӣ шинохт; Таклид аз олимони (3)

кардаи ғайри маъсум бо гуфта ва кардаи маъсум, муҳтамаб балки иҷмолаи ҳатми аст (яъне мо қатъ дорем ки бархӣ гуфтаҳо ва кардаҳои ғайри маъсум, бо бархӣ гуфтаҳо ва кардаҳои маъсум мунофот дорад, ҳар чанд надонем ки кадом гуфтаҳо ва кардаҳо аст) **ва бо ин васф, амре ба пайравӣ гуфта ва кардаи маъсум, мусталзими наҳй аз пайравӣ гуфта ва кардаи ғайри маъсум аст** (чун ҳолати тазод дар миёни он ду вуҷуд дорад ва уқало гуфтаанд: Амр ба чизе, наҳй аз зидди он аст) **ва амри Худованд ба ҳарду, имкон надорад** (чароки қобили имтисол нест) **ва таъбан нисбат додани чунин амре** (ғайри мумкин) **ба Ё, ҳар чанд бо тақия бар ривоёти воҳид ва заннӣ** (монанди мақбулаи Умар ибни Ҳанзола ки аз ҳайси санад заъиф аст ва аз ҳайси далолат, рабте ба вилояти мутлақаи фақиҳ надорад ва сирфан дар бораи қазоват аст), **ифтирое бар Ё шумурда мешавад ки гуноҳӣ бас бузург аст** (то ҳадде ки баъид нест мучиби хуруҷ аз адолат бишавад); **Чунонки фармудааст:** **﴿انْظُرْ كَيْفَ يُفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَىٰ بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا﴾**¹; **<<Бингар ки чигуна бар Худованд дурӯғ мебаранд, дар ҳоле ки он ба унвони гуноҳӣ ошкор кофӣ аст>>!** (Рӯшан аст ки вақте адами имкони вилояти мутлақаи фақиҳ аз лиҳози ақлӣ собит шуд, адами имкони он аз лиҳози шаръӣ низ собит мешавад; Зеро борҳо ба исбот расид ки шаръ наметавонад бо ақл мунофот дошта бошад ва бо ин васф, тақаллои бархӣ мутаъассибин барои исботи вилояти мутлақаи фақиҳ аз тариқи чанто ривоят, қорӣ беҳуда ва бенатиҷа аст; Чароки аввалан ин ривоёт, заннӣ ҳастанд ва занн дар Исломи ҳатто барои исботи ҳукми истинҷо кофӣ нест, чи расад барои исботи ҳукми вилояти мутлақаи як кас бар дин ва дунёи мардум ва сониян ин ривоёт, ҳамагӣ заъиф ҳастанд ва ривоёти заъиф, хусусан дар бораи чунин мавзӯи ҳатире мучиби занн ҳам намешавад ва танҳо шак ё ваҳм эҷод мекунад ва солисан ин ривоёт, аз лиҳози мазмун ва муҳтаво, ҳеҷ далолати рӯшане бар вилояти мутлақаи фақиҳ надорад; Ҳамчунонки ҳазорон олим дар тӯли ин ҳазор сол, аз онҳо чунин маъноеро бардошт накарданд ва робитаи ин ривоёт, дар таъризи бо ривоёти мутаваҷҷиҳ ва саҳиҳе ҳастанд ки вилояти мутлақаи ғайри маъсумро нафӣ мекунад, балки дар таъризи бо оёте аз Қуръон ҳастанд ва рӯшан аст ки бо ин васф, ба қуллӣ соқит ва ё дар сурати имкон таъвил мешаванд.

Аммо истедлоли бархӣ ба зарурати ҳукумат дар замони адами дастрасӣ

1 . Нисоъ/ 50.

Мавонегӣ шинохт; Таклид аз олимони (3)

ба Маҳдӣ барои исботи вилояти мутлақаи фақиҳ, ҳатто аз асоғири талаба ҳам баъид аст, чи расад ба бузургон; Чароки аввалан адами дастрасӣ ба Маҳдӣ, бино бар мабной устознал Мансур, маълули иқдоми мардум аст ва бино бар қоидаи иқдом, монег аз машруъияти ҳукуматҳой дигар мешавад ва сониян ҳукумат дар замони адами дастрасӣ ба Маҳдӣ, мутаваккиф бар вилояти мутлақаи фақиҳ нест; Ҳамчунонки дар тӯли ин ҳазор сол ҳамеша ҳукуматҳое вучуд дошта, вале вилояти мутлақаи фақиҳ вучуд надоштааст ва дар бештари кишварҳо низ ҳукумат вучуд дорад, вале вилояти мутлақаи фақиҳ нест ва бо ин васф, иддаёи вучуд мулозима миёни зарурати ҳукумат ва зарурати вилояти мутлақаи фақиҳ, хирасари дар баробари махсус аст. Инсофан чи лузуме дорад ки як ғайри маъсум бо ҳазор ҷаҳл ва нақс ва иштибоҳ, барои ҳукумат бар мрдум муддаи интисоб аз ҷониби Худо ва ихтиёроти Пайғомбар бишавад ва амру наҳӣи худро амр ва наҳӣи шаръӣ қаламдод кунад?! Агар ғараз ин аст ки мардум натавонанд дар баробари ӯ чуну чаро кунанд ё интиқоде дошта бошанд, ин ғарз бо истифода аз аҳромҳои қудрат низ ҳосил мешавад ва ниёзе ба моя гузоштан аз Худованд нест то ба пойи ӯ навишта шавад ва агар ғараз эҷоди машруъият аст, возеҳ аст ки бо ин шеваи ғайри машруъ, машруъияте эҷод намешавад, балки беш аз пеш аз байн меравад! Ин иддаё ҳам ки ҳукумат бар мабной вилояти мутлақаи фақиҳ аз ҳукумат бар соири мабной бехтар аст, қобили қабул нест; Зеро мусалламан ҳукумат бар мабной интисоби ҳос ва қатъӣ аз ҷониби Худованд ки ҳукумати Маҳдӣ аст, аз ҳукумат бар мабной вилояти мутлақаи фақиҳ бехтар аст ва чунин ҳукумате бино бар мабной устознал Мансур ба тартибе ки дар ин китоб таъйин фармуда мумкин аст ва ҳукумат бар мабной раъӣи аксарияти мусалмонон низ баъид нест ки аз ҳукумат бар мабной вилояти мутлақаи фақиҳ бехтар бошад, ҷуз инки бо вучуди имкони ҳукумати Маҳдӣ навбат ба он намерасад. Ба ҳар ҳол, устознал Мансур ин масъаларо бештар таъйин мекунад ва мефармояд:)

Инсоф он аст ки итоъати бе чуну чаро (яъне бе қайду шарт ва бидуни мутолибаи далил) **аз касоне ки мумкин аст** (ба иқтисоди адами исмати худ) **хоста ё нохоста, ба хилофи фармони Худо ва Паёмбар фармон диҳанд** (яъне ба чизе амр кунанд ки Худо ва Паёмбар аз он наҳӣ кардаанд ва аз чизе наҳӣ кунанд ки Худо ва Паёмбар ба он амр кардаанд), **маъқул**

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимони (3)

нест ва наметавонад (яъне табиъатан имкон надорад) **вочи́б бошад ва ин аз масоъили возеҳ ва зарурӣ дар Ислом аст** (ба қадре ки метавон онро бадеҳӣ донист; Бо тавачҷух ба инки инсофан тасаввури он мучиби тасдиқи он мешавад); **То ҷо́е ки баъид нест мӯътакид ба вучуби он** (бо вучуди ин бидоҳат), **сафиҳ бошад** (яъне касе ки аз лиҳози ақлӣ рушди кофӣ пайдо накардааст) **ва монанди кӯдакон, маҳчур** (яъне мамнӯъ аз тасарруф дар амволи шахсӣ ва умури иҷтимоӣ) **шумрда шавад** (мефармояд баъид нест ва намефармояд қатъӣ аст, ба ин хотир ки аз салафи солеҳ ва имомони аҳли байт нарасидааст ки мӯътакидон ба вилояти ғайри маъсумро бо онки дар замонашон бисёр зиёд будаанд, маҳчур доништа бошанд, вале аз сӯи дигар мумкин аст онон мутамаккин аз ин кор набуда бошанд ва ба хотири тарс аз золимони ин корро накарда бошанд; Лизо сафоҳат ва таъбан маҳҷурияти мӯътакидон ба вилояти мутлақаи ғайри маъсум, баъид нест). **Хусусан бо тавачҷух ба инки итоъати бе чуну чаро аз фардӣ ғайри маъсум ва воғузоридаи ихтиёроти маъсум ба ӯ**, (танҳо аз лиҳози мабнойи мушкил надорад, балки аз лиҳози коркардӣ) **одатан маншаъи фитнаҳои гуногун ва мафосиди бузург чун истебдоди сиёсӣ аст ки барои иҷтиноб аз он кофӣ аст** (чароки қоъидатан уқало аз чунин хатари мазнун пешгирӣ мекунад ва ин аз боби садди зариъаи зулм ва тарки иёнат бар исм ва удвон аст); **Чунонки Худованд фармудааст:** ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ ۚ﴾ **<<Ва касоне ки куфр варзиданд, бархӣ сарпарастии бархӣ дигаранд! Агар анҷомаш надихед фитнае дар замин ва фасоди бузург хоҳад буд>>!** (Ба ин маъно ки пешгири аз фитнае дар замин ва мафосиди бузург вочи́б аст. Албатта бархӣ дар посух ба ин ишқол меғӯянд ки валии фақиҳ, тақво дорад ва тақвои ӯ монеъ аз фитна ва мафосиди бузург монанди зулм ва истебдоди сиёсӣ мешавад, вале) **Рӯшан аст ки тақвои чунин фарде низ** (хатто агар адами имкони эҳрози онро нодида бигирем) **модоме ки ба ҳадди исмат нарасад, зомини адами сӯъи истифодаи ӯ аз қудрат беқайд ва назораташ** (дар оянда) **нахоҳад буд; Зеро** (ҳар чанд тақвои ӯ дар гузашта ва пеш аз расидан ба қудрат маълум аст, вале дар оянда ва баъд аз қудрат маълум нест, дар ҳоле ки) **бисёр дида ва шунида шудааст ки тақводороне чун ба қудрат расидаанд, аз ҳудуди Худованд таҷовуз кардаанд ва даст**

1 . Анфол/ 73.

Мавонегӣ шинохт; Таклид аз олимон (3)

ба ситам ёзидаанд ва бо ин васф, қудрат бахшидан ба чунин касе бидуни тақйид (яъне эъҷоди маҳдудият) ва назорати (воқеъӣ ва кофӣ), илқоъи (яъне афкандани) худ дар маърази ҳалокат аст ки зулм ба худ шуморида мешавад ва ҷойиз нест; Чунонки Худованд фармудааст: **«وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ»**¹; **<<Ва худро бо дасти худ ба ҳалокат наяндоzed>>** Ва фармудааст: **«إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ»**²; **<<Бегумон Худованд ба мардум зулме намекунад, вале ин мардум ҳастанд ки ба ҳудашон зулм мекунад>>**; Бинобарин, Худованд итоъат аз чунин касеро (ки маъсум нест) бар мардум вочиб накардааст, вале ин мардум ҳастанд ки итоъат аз чунин касеро бар худ вочиб кардаанд (яъне ба Худованд нисбат додаанд ки онро бар онон вочиб кардааст); **Чароки Худованд ба онон золим нест** (ва қаҳран чунин кореро бар онон вочиб намекунад то мояи ҳалокаташон бишавад) **ва онон ҳастанд ки ба худ зулм мекунад** (ва чунин кореро бар худ вочиб мекунад). **Ҳар чанд чунин коре натанҳо зулм шуморида мешавад, бал мисдоқи боризи сафоҳат аст** (бо таваҷҷуҳ ба инки золим маъмулан ба нафъи ҳудаш ва ба зарари дигарон зулм мекунад, вале инҳо ба зарари ҳудашон ва ба нафъи дигарон зулм мекунад ва ин намунай рӯшане аз сафоҳат аст) **ки (амри ба он) аз оммаи оқилон баъид аст, чи расад ба Парвардигори онон** (ки ба тариқи авло аз чунин амре ба як кори сафиҳона муназзаҳ аст)!

Аз инчо (яъне маҷмӯи мабоҳисе ки дар бораи таклид аз олимон гузашт) **дониста мешавад ки таклид аз олимон** (ба маънои пайравӣ аз гуфта ва кардаи онон бидуни далил), **ба ҳеч рӯй мучзӣ** (яъне кофӣ ва мучиби бароъати зиммаи мукаллаф аз таколифи шаръӣ) **нест ва иҷтиҳод** (яъне таҳқиқ дар бораи адиллаи аҳком) **бар умуми мусалмонон вочиб аст** (агар чи мусталзими заҳмат кашидан ва вақт гузоштан бошад; Чароки инсон барои хӯрдан ва ҳобидан ба дунё наёмада, балки барои ибодати Худованд ба дунё омадааст ва маъно надорад ки ба хоҳири танбалӣ ва роҳатталабӣ, аз таҳсили илм ба аҳкоми шаръӣ худдорӣ кунад; Хусусан бо лиҳози инки таҳсили илм ба аҳкоми шаръӣ то ин андоза ки чилва дода шудааст душвор нест ва бисёр осонтар ва тезтар аз ин имконпазир аст ва имконоти фаровоне ҳам ки имрӯз барои мутолиъа ва таҳқиқ дар заминаи улуми Исломи ба вучуд омада, ин корро осонтар ва тезтар

1 . Бақара/ 195.

2 . Юнус/ 44.

Мавонегӣи шинохт; Тақлид аз олимони (3)

кардааст. Вонгаҳе олимони низ муваззаф ҳастанд ки мардумро дар рӯи мустақим ба адиллаи аҳком ёр расонанд ва масалан адиллаи фатвои худро дар ихтиёри онон қарор диҳанд ва адиллаи фатвои дигаронро низ ба итлои онон бирасонанд то аз ҳар қадам ки худашон бехтар ва саҳиҳтар меёбанд пайравӣ кунанд. Инҳо ҳама гузинаҳое аст ки барои мардум вучуд дорад, вале онон бадтарин, норавотарин ва шумтарин гузинаро интиҳоб мекунанд ки тақлид аз олимони аст; Ба ин тартиб ки бо ҳавои нафс ва саликаи шахсии худ, як олимро аз миёни олимони бар мегузинанд ва сипас аз ҳар фатвои ӯ бидуни иттилоъ аз далилаш пайравӣ мекунанд то муҳолифат бо амри Худовадро ба ҳаддиаксар бирасонанд! Баъд ҳам ки як олимони сиддиқе монанди устозонал Мансур пайдо мешавад ва ононро аз ин кори зишт бар ҳазар медорад ва ба сӯи мутолиа ва таҳқиқ фаро меҳонад то заминаи рушди ақлӣ ва илмӣ дар онон шакл бигирад ва салоҳияти лозим барои вуруд ба асри ҳукумати инсонӣ комилро пайдо кунанд, дар баробари ӯ меистанд ва бо ӯ ба душманӣ мепардозанд ва аз рӯи нодонӣ ӯро истехзоъ менамоянд! Ба ҳар ҳол, ин бузургвор монанди уламои бузурги қарнҳои нахустин, иҷтиҳодно ба умуми мусалмонон вочиб мешуморад); **Албатта дар сурате ки мурод аз иҷтиҳод, шинохти яқинӣ аз ақоид ва аҳкоми Исломи (бо далоили қатъии ақлӣ ё ривоёти мутаваҷҷиҳ) бошад; Чароки агар мурод аз он, шинохти заннӣ аз онҳо ҳар чанд бо иттиқоъ ба ахбори оҳод ва мавҳумоти назири иҷмоъ бошад (ки фокиди ҳуҷҷияти ақлӣ ва шаръӣ ҳастанд), тафовути чандоне бо тақлид надорад ва ба табаъи он мучзӣ (яъне кофӣ ва мучиби бароъати зимма) нест; Чароки иллати мучзӣ набудани тақлид, мучзӣ набудани иттиқоъ ба ғайри яқиниёт дар ақоид ва аҳкоми шаръӣ (бо таваҷҷуҳ ба адами қифояти занн дар Исломи) аст ва ин иллат миёни тақлид ва иҷтиҳод муттақӣ бар ғайри яқиниёт (ки мутаъассифона имрӯз ривоч дорад), муштарак аст ва бо ин васф, иҷтиҳоди муттақӣ бар ғайри яқиниёт, мучзӣ нест, ҳар чанд (заннӣ бештареро ба вучуд оварда ва ба ин далил) аз тақлид бехтар бошад; Бал ҳар коре ки барои шинохти яқинӣ аз ақоид ва аҳкоми шаръӣ лозим аст, ҳамон бар умуми мусалмонон вочиб аст (ва он коре аст ки вучуди шарифаш нахостааст дар инҷо зикр кунад то макони муносибаш бирасад ва он иборот аз рӯи ба халифаи Худованд дар замин аст ки бо заминасозӣ барои зуҳури ӯ имкон меёбад ва дар баҳши <<Шинохти Исломи>> ба тафсил табиин мефармояд.**

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимон (3)

Худованд эшонро аз ҳамаи офат ва балоёт ҳифз фармояд ва ба ҳамаи аҳдоф ва мақосиди олияш бирасонад.

و السلام عليكم و رحمت الله

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислом»
ошно шавед.



Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хӯросонӣ ҳафизахӯллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.



Давраи наҷоти
бало

Сабафҳои фебул
пойгоҳ

Сабафҳои гуногуни
пойгоҳ

Сабафҳои ҷамъи
телеграмм пойгоҳ